

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Disp. VIII. Da Sancto Ioseph, sponso B. Virginis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

ptam. Mouetur autem Caietanus sola coniectura, scilicet, ut esset firmo, & perfecto corpore ad concipiendum filium.

Communis tamen, probabiliorque sententia est, Virginem fuisse nuptam pauld post inchoatum decimum quartum annum, vnde cum exiret annis in templo mansit, & tunc tradita fuit Iosepho, & post quatuor menses Angelicum nuntium habuit, agens vero decimum quintum annum filium peperit. Ita refert ex Euodio Nicephor. libr. 2. histor. capit. 3. & eiusdem sunt sententiæ Gregorius Nyssen. Damascenus & alij supra citati, quorum autoritas maiorem fidem facit, quam coniectura Caietani. *Ætas* enim quatuordecim annorum sufficiens est, & aptissima in femina ad concipiendum filium. Præsertim si habeat corpus optimè dispositum, quale erat corpus sanctissimæ Virginis, & ita ex recentioribus sequuntur hanc sententiam, Abulen. Matth. 2. qu. 101. Ioannes Lucidus, tractatu de vero die passionis Christi, & alij, qui annales, vel chronologias scripserunt.

Secundo, de ætate sancti Ioseph fuit sententia Epiphaniij hæref. 78. cum fuisse ut minimum octogenarium, quando Virginem duxit. Sequitur Niceph. libr. 1. hist. capit. 7. & Abulen. super cap. 7. Ilii. & paradoxæ 1. cap. 8. & in 2. capit. 73. & Matt. 1. q. 32 Numer. 30. quæst. 31. & Ioan. Gerson. sermo. de Natiuita. Mar. considerat. 3. Vguerus, in institutionibus cap. 2. §. 9. Cedrenus in compendio historiæ. Huic sententiæ fauet antiqua pictura, quæ non contemnendam auctoritatem habere solet. Et confirmari potest, nam Beatus Ioseph mortuus est fere duodecimo anno ætatis Christi: ergo verisimile est eum fuisse valde senem, quando Christus natus est, & similiter, quando Virginem duxit. Sed hæc sententia probari certè nullo modo potest. Primo, quia decuit, ut in matrimonio illo seruaretur ea proportio inter virum, & uxorem, quæ communi vfu, & consuetudine seruari solet. Secundo, quia oportuit, ut Ioseph esset in ætate ad generandum idonea, quia alias non posset sub illius vmbra, fama, & æstimatione Virginis illa seruari. Tertiò, oportuit ipsum esse viribus valentior, ut posset tot peregrinationes sustinere, & ad familiam suam alendam, & sustentandam laborare, ad hos ergo fines ætas octogenaria erat valde improporcionata. Quarto, quando Sancti & Doctores dicunt sanctum Ioseph simul cum Beata Virgine post matrimonium contractum virginitatem vouisse, certe supponunt illum non fuisse senem, neque ad actum matrimonij ineptum. Et augetur hæc coniectura ex eo, quod docent Ioseph permanisse virginem, & in cœlibatu vsque ad desponsationem cum Virgine. Nam cum iuxta consuetudinem illius populi ferè omnes vxores ducerent, non est admodum verisimile expectasse Ioseph tam longum ætatis tempus ad uxorem ducendam. Quintò, etiam Scriptura nonnihil fauet, nam Luc. 1. dicitur. *Angelus missus ad Virginem desponsatam viro*, non seni, & capite. 3. *ut putabatur filius Ioseph*. Profecto, si ille octogenarius fuisset, vel non tam facile hæc fama percubisset, aut certè Virgo in suspicionem aliquam venisset. Vnde Ilii. 62. de tempore aduentus Messie dicitur, *habita- bit iuuenis cum Virgine*, quod non incommode ad hoc mysterium applicant Gloss. ordin. & Nicol. Lyra. Tandem, nullum est fundamentum, ut contrarium credatur, quia nulla est historia, nulla ratio decentiæ, aut castitatis hoc requirit. Quia quod ad exteriorem speciem attinet, nullam indecentiam habet, quod virgo habitet cum iuvene, aut saltem viro mediocri, & maturæ ætatis, sponso, ac marito suo. præsertim, cum ipsum matrimonium ad hoc fuerat ordinatum, ut talis virgo existimari posset ex viro suo concepisse. Quod vero spectat ad rem ipsam, id est ad obseruandam castitatem vtriusque coniugis, non erat necessaria senilis ætas: sed Spiritus Sancti

robur, ac virtus: alioquin non tam fuisset virtutis opus, & voluntatis, quam impotentia quædam. Quocirca, sicut Patriarcha Ioseph, qui (teste Bernardo) si Bernardus gura fuit sponsi Virginis, in iuuenili ætate perfectissime castitatem seruauit, & fidelitatem domino suo: ita multo maiori ratione, de nostro sancto Ioseph existimandum est.

Certum ergo videtur Ioseph non fuisse octogenarium, & verisimilius est, non fuisse senem: quæ vero ætate fuerit, iuuenis ne, vel vir triginta, quadraginta, & annorum, definiri non potest, cum ex historiis nihil habeamus. Solum ergo dici potest aptissima fuisse, conuenientissimaque ætate. hoc enim ad Spiritus Sancti providentiam spectabat. Vnde potius verisimile est fuisse maturæ ætatis, quam iuuenilis, quia (ut Sancti, & Historiæ referunt) Beata Virgo illi data est magno consilio, & providentia sacerdotum, potius ut illius virginitatem custodiret, quàm ut violaret, & ideo verisimile est quæsiuisse virum maturæ ætatis, prudentiæ, ac virtutis.

Et hinc facile responderetur ad coniecturas contrariæ sententiæ. Illa enim consuetudo picturæ, propter quandam decentiam, & ad vitandam vulgi opinionem introduci potuit. Vel fortasse, cum Ioseph esset maturæ ætatis, & vir iustus partim laboribus, partim corporis afflictionibus effecerat, ut prouidentior, quam reuera esset, ætatis appareret. Ad aliam coniecturam de morte eius, quamuis verisimile sit (ut supra dicebam) ante trigelimum ætatis Christi annum fuisse vitam functum, non tamen existimo statim post duodecimum annum obiisse. Dum enim Lucas cap. 2. ait, descendisse Christum post duodecimum ætatis suæ annum cum parentibus suis in Nazareth, & fuisse subditum illis, satis significat aliquot annis cum vtroque vixisse, & non est incredibile, vixisse Ioseph fere vsque ad annos prædicationis Christi, ut illum simul cum Virgine suis laboribus sustentaret. Nullum ergo ex hac coniectura pro contraria sententia sumi potest argumentum, præsertim, cum tam in minori, quam in grandiori ætate homines mori contingat.

DISPUTATIO VIII.

in duas Sectiones distributa.

De sancto Ioseph Beata Virginis sponso.

Vamuis in præcedenti disputatione nonnulla de hoc sancto viro dixerimus, quæ cū disputatione de desponsatione Virginis videbantur esse coniuncta, tamen & perfectio doctrinæ, & reuerentia ac deuotio illi debita, exactiorque ipsius mysterij expositio postulare videntur, ut explicemus, quis, & qualis fuerit sanctus hic Virginis sponso, cuius genealogiam tam accuratè scriptis Mattheus, ut nihil de illa dicendum nobis superest, præter ea, quæ supra tractado de genealogia Christi, & Virginis attigimus. Quocirca de ijs, quæ ad corpus eius, seu naturalem conditionem pertinent, nihil dicemus: nā de ætate, virginitate, statu, ac morte eius satis in superioribus diximus. De arte vero, seu corporali munere, quæ ad hanc vitam transigendam vsus est, nihil dicere possumus præter id, quod in Euangelio indicatur, scilicet illū fuisse fabrum. An verò fuerit faber lignarius, vel ferrarius, incertū esse dixit Caietanus. Mat. 13. in fine. Nam Sancti ambigunt loquuntur, ut videre licet in Ambr. libr. 3. in Luc. in princip. qui vtrumq; indicat. Hilar. Can. 14. in Matt. Ansel. Matt. 13. Bed. libr. 2. in Marc. suo c. 23. qui indicant fuisse fabrum *Ferrum igne vincentem*. Iustino. Dialogo. cum Tryphone longe à medio, qui indicat fuisse fabrum lignarium, & Christum illum interdum iuuisse. Sed expressius id docet D. Thom. Matth. 13. & ibi Lyran. D. Thom. Carthusi. Bonau. libr. meditat. vitæ Christi. ad finem capituli.

Virgo decimo quarto ætatis inchoato anno Iosepho nupta. Euod. Nicephor. Greg. Nyss. Damasc.

Abulen. Ioan. Lucid.

Epiph.

Nicephor. Abulen.

Cedren.

Ioseph non erat senex, quando Mariam duxit uxorem.

Luc. 1. 53.

Ilii. 62.

Gloss. ordin. Nicol. Lyr.

Ætas Ioseph quando Virgine in matrimonio accepit.

Responsio ad argumentum in oppositum.

Luc. 2.

Ioseph in natiuitate Ioseph in natiuitate Ioseph in natiuitate

Caietanus. Ambrosius. Hilar.

Anselmus. Iustinus.

capitis 15. Abulens. Matth. 13. q. 83. & alij. Quod licet ab eis non satis proberur: videtur tamen per se magis credibile, magisque consentaneum; ac decens. Propter quod hæc opinio, veluti communis quædam conceptio omnium ferè animis infedit. Omis- sis ergo his, quæ ad corpus, & externas actiones, seu fortunæ bona pertinent, solum dicemus de ijs, quæ ad animam spectant, & de dignitate, ac munere, ad quod diuinitus electus est.

SECTIO I.

Qualis fuerit dignitas, in qua ex diuina electione Ioseph fuit constitutus.

DVobis modis possumus Iosephi dignitatem explicare. Primò ratione absoluta declarando proprietates, actus, & nomina huius dignitatis. Secundò ratione comparata, conferendo scilicet hanc dignitatem cum munere Apostolico, cum dignitate præcursoris, & similibus, quæ ad status hominum, vel ad gratias gratis datas pertinent. Nolumus enim comparationem facere cum gratia gratum faciente, seu cum dignitate filij Dei adoptiui: supponimus enim sine vlla controuersia, hanc infinita quadam ratione superare, vt à fortiori constat ex his, quæ de dignitate matris Dei supra disputaui- mus.

Ioseph verus Maria sponsus. Damasc.
Prima igitur dignitas Beati Ioseph est, verè, ac propriè fuisse Virginis sponsum, & excepto vsu carnalis copulæ habuisse omnia iura, & munera veri sponsi. Quam dignitatem inquit Damasc. orat. 3. de Natiuitat. Virgin. concessam esse Ioseph singulari Dei dono, & per dispensationem omni sermone præstantiorem. Atque in ea virtute continentur, quæ de hoc sancto viro dici possunt. Etenim si Gregorio Nazianzeno, ad laudandum vno verbo Gorgoniæ fororis sue maritum, scribere licuit, orat. 11. in hæc verba, *Vultis vno verbo virum describam? Vir illius, nec enim scio, quid amplius dicere necesse sit: quo modo ad laudem sancti Ioseph, non multo magis nobis sufficeret, dicere, Vir Marie?* hæc ergo fuit prima eius prærogatiua.

Ioseph Christi pater putatus. Luc. 13. Matth. 13. Ioan. 6. August.
Secundò hinc factum est, vt patris Christi nomen, & exultationem obtinuerit, vt constat ex Luc. 3. vt putabatur, filius Ioseph, Matth. 13. Nonne hic est fabri filius? & Ioannis 6. Nonne hic est filius Ioseph? Aduertit autem Augustin. libro 2. de consensu Evangelistar. cap. 1. licet opinionem parentis solum apud nos habuerit, qui Christi diuinitatem, & admirabilem conceptionem ignorabant, appellationem verò non ab illis solum, sed etiam ab Euangelista, & ab ipsa etiam B. Virgine accepisse. Lucæ enim 2. dicit Beata Virgo, *Pater tuus, & ego, dolentes querebamus te.* Et Euangelista dicit, *Cum inducerent Iesum parentes eius, & iterum, Erant pater & mater eius mirantes super iis, quæ dicebantur.* Ex quo intelligi potest, non sine singulari Dei ordinatione nomen hoc illi esse impositum, quia nec Beata Virgo, nec S. Lucas absque speciali Spiritus Sancti instinctu locuti sunt.

Bernard.
Propter quod Bernard. homil. 2. in Missus est, ex hac patris Christi appellatione coniciendum existima- uit, quis, & qualis fuerit B. Ioseph. Solent enim nomina sapienter imposita rei dignitatem, naturam, vel conditionem, in qua fundantur, indicare. Cum ergo æternus Pater summa sapientia, & prouidentia hoc nomen sibi proprium cum hoc viro communica- uerit, satis significauit, ad quantam dignitatem eum euexerit, cum nomine simul officium, & curam paternam, magna ex partetribuendo. Quod recte confirmatur, & explicatur exemplo. Christus enim Dominus, cum mori esset propinquus, de Ioanne Euangelista dixit Virgini, *Mulier, ecce filius tuus.* Ex qua appellatione colligunt omnes sancti singularem amorem, quem Christus ad Ioannem habuit, quem tanto honore affecit, vt nomen sibi

Fr. Suarez, Tom. 2.

A proprium cum illo communicauerit, non vacuum nomen imponendo (quia opera Dei perfecta sunt) sed eum quodammodo in locum suum substituendo, & erga matrem suam singularem amorem, & curam tribuendo. Multo autem excellentior est pa- rentis Christi, quam filij Virginis appellatio, non so- lum, quia patris appellatio maiorem authoritatem præ se fert, sed etiam, quia dignitas Christi dignita- tem Virginis infinite excedit.

BTertiò, igitur hinc fit, B. Ioseph non solum patris Christi nomen, sed etiam rem, quæ huic nomini sub- est, participasse, quantum, excepta carnali genera- tione, ab homine participari potest. Itaq; habuit af- fectum, sollicitudinem, & (vt ita dicā) patris autho- ritatem. Hinc Damascenus, dicta orat. 3. non longè à Damasc. fine, dicit, Iosephum loco patris fuisse assumptum, & Bernard. hom. 3. circa finem dicit, eum fuisse, *ser- uum fidelem, & prudentem, quem constituit Dominus sua matris solatium, sua carnis nutritum, solū deniq; in terris magni consilij coudiuorē fidelissimum; vt non immerito illi accommodari possit, quod de alio Ioseph scriptum est, consti- tuit eum Dominum domus sue, & principem omni posses- sionis sue.* Hinc etiam Iren. l. 4. contra hæres. c. 40. dicit, postquam monitu Angeli sine vlla hæsitatione Ioseph credidit Spiritus Sancti mysterium & Mariam accepit, in reliqua, inquit, vniuersa Christi educatione gaudens, obsequium præstuit, vique in Aegyptum suscipiens protectionem, & inde regressum, & in Nazareth transmi- grationem. Hinc deniq; Rupert. libr. 3. de Diuin. offic.

Cc. 18. & li. 1. de gloria, & honore filij hominis in Matt. circa illa verba, *Iacob autem genuit Ioseph*, comparans totam illam generationum seriem scalæ Iacob, in- quit, *supremam scalæ gradū, cui Dominus innixus est, fuisse Iosephum.* Sed quo modo, interrogat, Deus, & Dominus huic homini innixus est? respondet, *Vtique tanquam tutori pupillis, quippe, qui in hoc mundo sine patre natus est; ita innixus est huic B. Ioseph, vt ipse fuerit infantulo pater optimus, cuius solatio paterno puer cum Virgine puerpera sustentaretur.* Et eadem ferè consideratione An- dreas Ierosolym. serm. de annuntiat. B. Ioseph, tuto- rem Virginis appellat. Addit tandem Aug. libr. 2. de consen. Euangelista. c. 1. aliam huius nominis ratio- nem, his verbis. *Neque enim propriæ non erat appel- landus Ioseph pater Christi, quia illum non genuerat, quan- doquidem recte pater etiam esse potuit eius, quem non ex sua coniuge procreatum, aliunde adoptasset.* Per adoptio- nem enim, etiam is, qui omnino extraneus est, filius efficitur, & qui adoptat, pater vocatur, & suo modo existit: Ioseph verò eum, quem sibi coniux, sine ipsius opera, per Spiritus Sancti virtutem genuerat, tanquam dilectissimum filium à Deo datum acce- ptauit, & quodammodo adoptauit, vt propterea no- biliore quadā ratione, quæ imperfectionē excludat, quodammodo filius eius effectus sit. Nisi velimus dicere Christum elegisse sibi Ioseph in patrem, seque quodammodo filium eius cōstituisse. Quod alia et- iam ratione explicari potest. Per verum etiā matri- moniū cum Virgine contractū, quodammodo cor- poris eius Dominus effectus est, quia (Paulus inquit) *mulier corporis sui potestatem non habet, sed vir.* Hinc er- go factum est, vt fructus corporis virginis quodam- modo ad Iosephum pertinuerit. Vt enim dicitur Instit. de rerum diuisione. §. cum in suo solo ver- ticulo, ex diuerso, quod in alieno solo nascitur, vel adifi- catur, sub illius dominium cadit, cuius est solum. Vnde etiam, si miraculose in horto alicuius fons nascere- tur, illius esset, cuius est hortus. Quia ergo terra vir- ginea de benedictione Domini concepit, ad Ioseph, cuius erat terra, fructus illius benedictionis perti- nuit, vt Deut. 33. in benedictionibus Patriarchæ Io- seph præfiguratum erat. Addo tandem, virum, & vxorem per matrimoniū vinculum effici quodam- modo vnum. Nam licet per carnalem copulam ef- ficiantur vna caro, tamen per vinculum ipsum effi- ciuntur vnū cor, vna voluntas. Vnde fit, vt bona ha-

Damasc.

Bernard. Opera Ioseph erga Chri- stum vere paterna.

Irenæus.

Rupert.

Ioseph Chris- ti tutor, & Virginis. Andr. Ieros. August.

Deut. 33.

beant quodammodo communia, ita ut quod est sub vnius dominio, & potestate, ad alterum ex consequentia aliquo modo pertineat. Quia ergo B. Virgo vera fuit mater Christi, non potuit Ioseph verus eius sponsus rationem parentis non participare, carnali semper generatione excepta.

Quarto tandem ex prædicta radice ortum est, ut B. Ioseph aliquo modo fuerit caput, & superior Virginis, & Christi, ut hominis. Primum patet, quia teste Apostolo 1. ad Corinth. 11. *Caput mulieris viri*. Propter quod Petr. 1. Can. c. 3. præcipit, ut mulieres subditæ sint viris suis, afferens exemplum Saræ, quæ Abraham obediens, eumque dominum suum vocabat, Genes. 18. ergo & B. Virgo agnoscebat, & reuerbatur sponsum suum, tanquam virum, & caput suum. Neque obstat, quod Augusti. opusculo de Assumptione Virginis c. 4. dicit B. Virginem fuisse exemptam ab illa lege, *Sub viri potestate erit*: ipse enim se statim explicuit dicens, *non fuisse sub potestate viri*, id est, *mariti*, quæ integerrimis visceribus de Spiritu Sancto Christum suscepit. Ac si diceret, quantum ad usum carnalis copulæ, non fuisse sub viri potestate. Adde

D. Thom.

etiam ex D. Tho. infra. q. 30. artic. 2. ad 2. in ijs, quæ pertinent ad mysterium Dei cognitionem, & ad privilegia gratiæ suscipienda, non debuisse pendere à viro, nec sub eius esse potestate: at vero in externis, & domesticis rebus, potuit suo modo esse subiecta viro, ad illum enim familiæ gubernatio pertinebat. Vnde quando aliquid huiusmodi agendum erat ex diuino instinctu, illi fiebat reuelatio, ut patet de fuga in Ægyptum, & de reditu ex Ægypto, vnde etiam impositio nominis Iesu illi iniuncta est, Matt. 1. & vocabis nomen eius Iesum. Altera pars, quæ ad Christum pertinet, constat ex Luc. 2. & erat subditus illi. Quamquam enim hoc magis significet vsum quam debitum, quia reuera Christus, propter dignitatem suæ personæ, nulli hominum propriè subiectus fuit, tamen ad dignitatem Ioseph declarandam satis est, quod præcisè considerata humana conditione, & origine, Christus futurus erat iure subditus Ioseph, & quod licet ratione diuinitatis esset exemptus, non tamen de facto voluit illi esse subiectus, eique tanquam patri, ac superiori, obedientiam, honoremque deferre.

Matth. 1.
Christus Ioseph
quomodo subdi-
tus.
Luc. 1.

Amoris vincu-
culum inter
Mariam, &
Ioseph, ac Ie-
sus, quale.

Ex quibus etiam licet intelligere, intercessisse inter Mariam, & Ioseph, & inter Iesum, & Ioseph singulare vinculum mutui amoris, ac perfectissimæ amicitiae, quæ intrinsece oriebatur ex dignitate, & statu, ad quem hic vir assumptus est, pertinet enim ad virtutem, & sanctitatem vxoris, ut virum suum diligat, & omne bonum præsertim animæ illi exoptet, & procuret. Sed Beatissima Virgo in omnibus fuit perfectissima, ergo etiam in hoc amore excelluit. Accedit ratio gratitudinis, quæ benefactoribus debetur, & nulla aliare, magis quam amore persoluitur, B. autem Ioseph multa passus est, multosque labores propter Virginem sustinuit, & quidem amore, ac voluntate, ut par erat, singulari, & maxima, ergo. Tandem accedit morum similitudo, frequens, ac diuturna familiaritas, & cohabitatio, absque vlla occasione dissidij, vel rixæ, quæ non potest non parere summum quendam amorem, ac benevolentiam mutuam. Quæ rationes eadem fere proportionem in Christo Domino procedunt, tantoque fortius, quanto ille perfectius, quam Virgo omnia operabatur. Vnde Rupert. lib. 2. in Cant. post med. exponens verba illa capite. 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi qui pascitur inter lilia*. Quæ inquit, sunt lilia, nisi dilectus sponso Iosepho, & ego dilecta, vere ambo illa, videlicet pro virginalibus nuptijs, & cohabitatione castissima. Ex his ergo satis constat, quanta fuerit huius sancti dignitas, & quam excellens ministerium eius, & officium per se & absolute consideratum.

Rupert.

Obiectio.

Iam verò officium hoc cum alijs conferendo du-

bitari potest, an hæc dignitas maior sit, quam dignitas Præcursoris, vel Apostolorum, aut Euangelistarum, quod ad munus, & officium attinet, ut gratiam, & sanctitatem omittamus, de qua statim. Ratio dubitandi esse potest, quia hoc ministerium Iosephi videtur fuisse proxime coniunctum cum ipsamet Christi persona. Item videtur maxime accessisse ad dignitatem matris Dei. Item videtur fuisse aptissimum ad perfectius exercendas omnes actiones vitæ actiue, & contemplatiue, quam vllum aliud munus puræ creaturæ, sola Dei matre excepta. De quo enim tam propriè, sicut de Ioseph potest dicere Christus, *esuriui, & dedisti mihi manducare? &c.* Itaque illud fuit excellens in munere huius Sancti viri, quod omnes fere labores, & actiones suas proximè circa Christi personam exercebat. Vnde, sicut peccatum crucifigentium Christum, maximum in suo genere fuit propter personæ dignitatem: ita opera pietatis, & beneficentiae circa personam Christi, in hoc viro fuerunt eximij cuiusdam valoris, tanto maiori ratione, quanto ipse ex perfecta cognitione, & amore illius personæ operabatur. Aliunde vero simul cum hac parte vitæ actiue, habuit statum accommodatissimum ad fruendum meliori parte vitæ contemplatiue. Nam in primis in matrimonio virginitatem vouit (ut supra vidimus) & talem duxit vxorem, ut sola eius societas, & frequens familiaritas satis esset ad virtutem omnem, & præsertim religionem, & pietatem erga Deum adificandam. Cui si adiungatur diuturna Christi conuersatio, frequens, & intima, & quasi cōtinua occasio audiendi diuina mysteria ex ore eius, & orandi ad illum, & cum illo, nihil certè magis ad perfectionem vitæ contemplatiue desiderari potest. Cum ergo ille status perfectior sit, qui has duas vitas perfectius coniungit, videtur sanè status sancti Ioseph, & consequenter dignitas eius, & officium omnibus alijs præferendum.

In contrarium verò esse videtur, quia Apostolica dignitas videtur à Sanctis Patribus omnibus præferri. Vnde Anselm. Matth. 3. de Ioanne Baptista dicit, *officio ministerij fuisse minorem Apostolus, maius enim ministerium, inquit, non fuit, quam Apostolatus*. Et idem docet Diuus Thomas eodem loco Matthæi 3. Quomodo interpretantur aliqui verba illa Pauli ad Roman. 8. *Non autem primitias spiritus habentes, nimirum in ministerio, & officio, iuxta illud ad Ephes. 1. Secundum diuitias gratiæ eius, quæ superabundauit in nobis, in omni sapientia, & prudentia, &c.* Et potest explicari, quia ministerium Apostolicum videtur esse altioris rationis, magisque spirituale. Ordinatum enim fuit quasi ad generandum Christum in mentibus fidelium, & ad procreationem filiorum Dei, qui finis videtur esse altior, & eleuatiore. Vnde actiones etiam Apostolice muneris, quatenus ad vitam actiuam pertinere poterant, altioris ordinis sunt. Quia actiones sancti Ioseph pertinebant ad opera misericordiae corporalia, actiones verò Apostolicæ ad spiritualia. Quod verò spectat ad partem vitæ contemplatiue, necesse est in Apostolis fuisse perfectissimam, quia constituti fuerunt in summo perfectionis gradu, & abundantiam spiritus omnibus modis acceperunt. Denique, certum videtur ministeria legis gratiæ attigisse supremum gradum perfectionis, & dignitatis, sed in hac lege primus, & dignissimus gradus, quem Christus instituit, fuit Apostolicus, iuxta illud primæ ad Corinth. 12. *Posuit Deus in Ecclesia, primum Apostolos*, qui propterea fundamenta Ecclesiæ dicuntur, Apocal. 21. & ad Ephes. 2. ergo.

In hac comparatione, quam à nemine video satis esse discussam, ac declaratam, nihil temere affirmare volo. Probabiliter tamen dici posset, hæc munera esse quodammodo diuerforum ordinum, & ideo non posse

Responsio

posse tam propriè comparari, habere tamen se mutuo sicut excedens, & excessum. Senti equidem Apostolicum munus esse supremum omnium eorum, quæ in Ecclesia Christi, prout ab eo in lege gratiæ instituta est, inueniuntur, vt Anselm. supra, & D. Tho. Matth. 3. expressè docuerunt, & testimonia & rationes factæ probant. Nihilominus tamē non existimo improbabile munus, seu ministerium sancti Ioseph, quatenus quodammodo est altioris ordinis, posse dici perfectius. Intellego enim, quædam esse ministeria præcise pertinentia ad ordinem gratiæ gratum facientis, & in hoc ordine intelligo Apostolos habuisse supremum dignitatis fastigiū, & indiguissè fortasse pluribus gratiæ, præsertim gratis datæ, & sapientiæ donis, quam reliquos. Alia verò sunt ministeria, quæ attingunt ordinem vnionis hypostaticæ, qui ex suo genere perfectior est, vt de dignitate matris Dei supra diximus, & in hoc ordine intelligo institutū esse ministerium sancti Ioseph, & esse veluti in infimo gradu illius, & ex hac parte excedere reliqua, tanquam in superiori ordine existens. Vnde D. Thom. supra attente dixit, Apostolos esse maiores officio noui Testamenti: officium autem Ioseph non pertinet ad nouum Testamentum, neque propriè ad vetus, sed ad vtriusque auctorem, & lapidem angularem, qui fecit vtraque vnum. Quid vero sentiendum sit de munere præcursoris comparato ad Apostolicum munus, ex hoc ferè discursu intelligi potest, & infra id latius attingemus.

SECTIO II.

Quam sanctitatis perfectionem sanctus Ioseph fuerit consecutus.

HÆC quæstio eisdem modis, quibus præcedens tractari potest, scilicet absolute, & comparate. Priori quidem modo solum affirmare possumus, Ioseph fuisse perfectissimum, ac eximiam sanctitatis virum. Quod facile probari potest. Primò, quia Deus vnicuique cõfert sanctitatem, & gratiam ei muneri accommodatam in quo illud constituit, vt re- & docuit D. Thomas. super ad Rom. 8. lect. 5. & nos supra diximus, cum de prima Virginis sanctificatione ageremus. Secº Deus contulit huic Sancto altissimum quoddam munus, ad quod digne exercendum summa puritate, & sanctitate indigebat: E. Secundo ita explicatur, quia ante matrimonium cū Virgine contractū, iā erat vir iustus, & perfectus, vt constat: tum ex verbo illo Mat. 1. Ioseph autē vir eius cum esset iustus: tum ex eo, quod Sancti, & historici supra citatæ referūt, propter summā sanctitatis opinionem iudicatū esse idoneum, cui B. Virgo committeretur, idque non absq; singulari Spiritus Sancti inspiratione: tum denique ex eo, quod vsque ad illud tempus integram seruauit virginitatē, & castitatē, quam postea simul cū Virgine Deo consecrauit: an verò dubitari non potest, quin post matrimonium cum Virgine, mirum in modum in sanctitate, & virtute creuerit, cœlestem vitam in terris agens. Vnde elegantissimè Rupert. Abbas li. 1. de gloria, & honore filij hominis in Matth. circa id, Ioseph fili David. sic inquit, O coniugium verum, & sanctum, coniugium celeste, non terrenum. Quomodo enim, & in quo coniugati fuerunt? nimirum in eo, quod vnus spiritus, & vna fides erat in eis. Et infra dicit, ideo Christum fuisse de cœlo celestem, quia tota coniugum vita, sue coniunctio fuit celestis, & Spiritus Sanctus amorum coniugalium amor, quorum vtrique conuersatio erat in cœlis, in ambobus presidens, coniugem viri huius fidei commiserit, & de carne Virginis hominem formans, paternum viro huic, qui nascebatur infans amorem penitus infuderit. Vnde vltèrius intelligitur post Christum natum, longè maius fuisse in Iosepho sanctitatis augmentum: tum, quia cum Christum probe cognosceret, illius frequēt conuersatione, &

continua præsentia, ad frequentissimos, & fertentissimos charitatis actus excitabatur: tum etiā quia verbis, & exemplis Christi plurimum moueri poterat. Nec dubitare licet, quin ab eodem fuerit toto illo tempore singulariter præuentus, & adiutus. Nam si Christus ipse promisit eū, qui propter nomē ipsius dederit potum aque frigide, non perditurum mercedem suam, quomodo dubitari potest, quin tot charitatis opera, non modo in nomine suo, sed etiam fide ipsi à Iosepho facta, absque cõpensatione abire non permiserit? Accedit, verisimile esse, B. Virginem eximie gratiæ dona, & auxilia, sponso suo, quem singulariter diligebat, exoptasse, suisque orationibus impetrasse. Nam si verū est (vt reuera est) vnū ex efficacissimis medijs ad obtinenda à Deo gratiæ dona, esse deuotionem erga Virginem, eiusque intercessio- nem, qui credi potest, Sanctissimum Ioseph Virgini dilectissimum, ac deuotissimum, per illam non obtinuisse eximiā sanctitatis perfectionem? Refert Nazian. oratione 11. de sorore Gorgonia, eam vnū hoc ad omnia accedere cupisse, vt maritus quoque persiceretur, vt sic tota corpore consecraretur, ac non dimittatantum ex parte initiata discederet, ipsiusque aliquid imperfectum relinqueretur, atq; hoc precibus ab eo impetrasse, qui voluntatem timentium se facit. Si ergo hoc fuit insignis charitatis in Gorgonia, quod viri imperfectionem, suam quodammodo existimauit, quoque perfectionem eius desiderauit, & obtinuit, multo altiori ratione, ac modo huiusmodi amor Virgini est attribuendus.

Tertio habemus in Euangelio non obscura huic sanctitatis signa. Primū enim in facto illo Matt. 1. cum sponfam concepissee intellexit, summā animi moderationē, & prudētiam ostendit, quod eleganter ponderat Chry. homi. 4. in Matt. vbi inter alia dicit, quod sicut Christus existens in vtero per matrem Ioannem sanctificauit: ita per eandē summam quandam gratiam Iosepho cõmunicauit, quia illius difficillimi negotij pondus, tam forti, ac prudenti animo sustineret, ac propterea, inquit, tantam philosophiam mentis ostendit. De qua re eleganter etiam loquitur Petrus Chrysolog. serm. 145. & alij quos disputatione præcedenti, sect. 2. reuoli. Deinde, in reuelationibus per Gabrielem Archangelum illi factis: tum eius excellentia, & dignitas ostenditur: tum maximè fides, & obedientia declaratur. Nam Angelo prius Incarnationis mysterium reuelanti, & postea fugam in Ægyptum præcipienti, quanquam mysterium esset altissimum, & externa specie res ipse inter se non multum coherere viderentur, promptissimè, & sine vlla hæsitacione credidit, & obedire, propter quod Rupert. libr. 1. de gloria, & honore filij hominis in Matth. illius fidem cum fide David, & Abrahæ comparat, & addit, fuisse Ioseph vsque ad illud tempus iustum virum, ex tunc verò, iustissimum. Bernar. etiā hom. 2. in Missus est, addit comparationē cum patriarcha Ioseph, cuius nostrum Ioseph dicit non tantum nomen sortitum esse, sed & castimoniam adeptum, innocentiam affectum, & gratiam. Elegantissimè vero Chryso. homi. 5. in Matt. vidisti, inquit, obedientiam, vidisti animum facile sacris sermonibus fidem accommodantem, vidisti mentem omnino vigilem, & nulla prorsus corruptione violatam: & homi. 8. plurimum eius obedientiam exaggerat, quod in re obscura, & perplexa nihil prorsus loquatur, neque interroget, sed ad notum obediat, tentationes omnes cū gladio sustinens. Constans ergo sine vlla dubitatione, hunc virum, excellentissimum quendam attigisse sanctitatis gradum. Quantus verò, vel qualis ille sit, cum nobis non sit reuelatum, non potest distinctius dici, aut explicari.

Supereft vero vt de quæstione comparata, non nihil dicamus. Nam licet hæc etiam reuelata non sit, & ideo incerta sit, & soli Deo, ac beatissimis cognita: possumus tamē non nihil probabilibus rationibus, aut

Matth. 1.

Chrysostom.

Petr. Chryzolog.

Rupert.

Bernard.

Chrysostom.

Dubium.

indicijs coniectare, quod his præsertim temporibus, cum omni rigore explicare oportet. Aliqueni-
 nim, pia fortasse deuotione moti, nimium asseuerā-
 ter sanctum Ioseph supra omnes Apostolos, & An-
 gelorum choros constituunt, vt videlicet eo ordi-
 ne, quo à Matth. c. 1. nominantur, Iesus, Maria, Ioseph
 eodem in celesti gloria sedeant, & perfectione bea-
 titudinis fruuntur, quia officio, & dignitate, & amo-
 re fuerunt coniunctissimi. Sicut enim humanitas
 Christi eo abundantior gratiam obtinuit, quod
 propinquior fuit Verbo, & statim Beata Virgo, quæ
 proxima fuit filio: ita existimatur S. Ioseph, quasi
 tertium locum in abundanti gratia obtinuisse, quia
 post Virginem propinquissimè attigit Christum, fa-
 miliariusq; tractauit, & singularem coniunctionem
 cum illo habuit. Alij verò nimium fortasse timidi, te-
 merarium, aut etiam erroneum existimant, illum A-
 postolis æquare, nisi fortasse D. Th. autoritate, qui
 exponens verba illa Pauli ad Ephes. 1. secundum diui-
 tias gratiæ eius, quæ super abundauit in nobis, ita exponit,
 id est, abundantius fuit, quàm in alijs, & subdit: Ex quo ap-
 paret temeritas illorū (vt non dicam) error, qui aliquos san-
 ctos præsumunt comparare Apostolos in gratia, & gloria,
 manifeste enim patet ex verbis istis, quod Apostoli habent
 gratiam maiorem, quam aliqui alij sancti, post Christum, &
 Virginem mariem. Et infra hoc confirmat ex Apostolo
 ad Rom. 8. dicente: Nos ipsi primitias spiritus habentes,
 cum Glos. addente. Tempore prius & ceteris abundantius
 Vnde iterum concludit. Temerarium est ergo aliquem
 sanctum Apostolis comparare. & idem sentit super ad Ro-
 man. 8. lect. 5. quamuis ibi nullam notam, seu censu-
 ram adhibeat. Et potest confirmari hæc sententia. Pri-
 mò, quia gratia noui testamētī maior est, quam gra-
 tia veteris, & ideo maximum cum maximo compa-
 rando, videntur certe Sancti noui Testamenti, anti-
 quos excedere, sed Apostoli sunt principes inter San-
 ctos noui Testamenti, excedunt ergo perfectione
 Sanctos legis veteris, vel naturæ, & ideo expressè D.
 Th. illos anteponebat Moysi. q. 12. de verit. arti. 1. ad 5.
 & Abraham, Isaac, & Iacob, lect. 3. super ad Roman. 11.
 vbi inquit, propter hanc causam comparare Paulū,
 Patriarchas radici, Apostolos vero pinguedini oli-
 uæ, sed S. Ioseph pertinet ad vetus testamētum, cum
 ante Christum mortuus fuerit. Confirmatur tan-
 dem, quia si Ioseph fuisset tam excellens in sanctita-
 te, non permisisset Spiritus Sanctus tanto tempore i-
 gnotum esse Ecclesiæ, nec minori religione coli, quā
 Apostolos, & alios insigniores viros.

Sed in primis videndum est, an hæc sententia, ita
 absolute intellecta fundamentum habeat in citatis
 locis Pauli. Verba enim illa ad Ephes. 1. nihil nos co-
 gunt: tum quia verbum illud, *super abundauit in nobis*,
 perinde est, ac si diceretur, quam copiosè in nos ef-
 fusa est, vt Adamus exponit. Hieronymus vero, qui
 legit, *quæ abundauit in nobis*, non solum in Apostolis,
 sed in omni Ecclesia de Gentibus congregata inter-
 pretatur. Chrysost. vero ser. 1. vtramque expositionem
 coniungens, vbertim, inquit, nobis gratiam imperi-
 uit: Nequit enim sermone comprehendere, quibus beneficijs
 amati, & honorati sumus. Et eodem fere modo expo-
 nunt Theophyl. Theodoret. & reliqui. Ac denique
 quamuis de solis Apostolis, & per propriissimam
 comparationem locum exponamus, non oportet
 intelligi de gratia quoad dona, quæ dicuntur gratiæ
 gratum facientis, sed de gratijs gratis datis, quæ ad
 Apostolicum munus necessariae fuerunt. Quam ex-
 positionem inuuant sequētia verba. *Quæ super abunda-
 uit in nobis, in omni sapientia, & prudentia*, vt D. Anselm.
 exponere videtur. Alia autem verba ad Rom. 8. *Nos
 autem primitias spiritus habentes*, à multis exponun-
 tur cum Ambrosio, & Anselmo, & Chrysost. qui ele-
 ganter hoc tractat sermo. 14. ad Roman. de omni-
 bus Christianis, qui dicuntur habere *primitias spiri-
 tus*, quia habent primos fructus, & pinguedinem
 Spiritus, scilicet veram Dei cognitionē & amorem,

ac veræ felicitatis spēs. Imo Græci videntur exponere
 de omnibus hominibus, qui dicuntur habere *primi-
 tias spiritus*, quia habent spiritum rationalem, &
 ad æternam hereditatem sunt procreati. Locutus e-
 nim Paulus antea fuerat, de irrationali creatura *qui
 ingemiscit, & parurit vsq; adhuc*, & statim subdit, *Non
 solum autem illa, sed & nos ipsi primitias spiritus habentes*,
 &c. Quod si velimus de solis Apostolis verba ex-
 ponere, illi dicuntur habere *primitias spiritus*, quia
 ipsi receperunt prima dona, & quasi primos fructus
 spiritus in lege gratiæ, itaque quasi ordine temporis
 primitias acceperunt. Quod licet etiam intelligantur
 de maiori spiritus abundantia, (vt Glosa dicit) com-
 paratio intelligi potest fieri cum illis solis, qui eo
 tempore fuerunt, & post illos futuri erant, vt ita ac-
 ceperint abundantius, sicut prius, & respectu eo-
 rundem. Itaque ex his locis nullum firmum argu-
 mentum sumi posse video contra eos, qui Sanctum
 aliquem Apostolis faciunt æqualem.

Deinde censura illa D. Thomæ vniuersaliter, & D. Thom.
 sine vlla exceptione intellecta, neque in se, neque in
 Ioan Baptistæ eiusdem Doctoris sancti doctrina potest consistere. Ita sanctior
 Ipse enim super tertium capit. Matth. exponens illa ne Apostolis
 verba, *Cuius non sum dignus &c.* interrogat, *Nunquid fuerit.*
 ergo maiores Apostoli Ioanne? respondet, non merito, sed
 officio noui Testamenti. Et sumptim ex Anselmo eodem Anselm.
 loco, qui expresse dicit, in celo non esse minorem
 Ioannem, quam Apostolos, imò esse illis maiorem.
 Confirmat Chrysost. homili. 17. in capit. 11. Matth. & Chrysost.
 August. serm. 21. de Sanctis, qui est secundus de Nati-
 uitate Ioannis, & Ambros. ser. 64. vbi habet illa ver-
 ba, *Præcellit cunctis, eminet vniuersis, antecedit Prophe-
 tas, supergreditur Patriarchas, & quisquis de muliere est,
 inferior est Ioanne: ergo non potest doctrina D. Thom.
 ita vniuersaliter intelligi, vt nullam liceat exceptio-
 nem facere. Quod si aliqua admittitur, non est, cur
 temerarium, aut improbabile censetur, sanctum
 Ioseph excipere, eumque Apostolis comparare, vel
 etiam præferre. Quia probabile est Iosephum perfe-
 ctiorē gratiam assecutum, quam Ioannem Bapti-
 stam, quia excellentius munus habuisse videtur, &
 maiorem oportunitatem, pluresque occasiones cre-
 scendi in gratia, & charitate. Et hinc sumitur confir-
 matio, quia Deus confert gratiam ministerio, & dig-
 nitati accommodatam, vt eisdem locis citatis D. Th.
 dicit: sed ostendimus probabile esse Iosephum munus
 ed fuisse excellentius quo ad altiorē ordinem per-
 tinuit. Quid ergo mirū, quod maiorem gratiam ac-
 ceperit? Et confirmatur tandem, nam li. 8. constituit.
 Apostol. c. 46. alias c. 52. dicunt omnes Aposto. se ele-
 gisse sept. Diaconos, ex quibus, dicitur, est B. Martyr Ste-
 phanus, qui non minus, quam nos, Deum dilexit, faciūt er-
 go Stephanum sibi æqualem in vera sanctitate, quæ
 in Dei dilectione consistit: ergo non esset temeritas
 Stephanum alicui Apostolorum æquare, sed non
 esset præter rationem existimare sanctum Ioseph æ-
 qualem Stephano, vel superiorē in sanctitate, ergo.*

In hacigitur comparatione non existimo esse te-
 merarium, neque improbabile, sed pium potius, &
 verisimile, si quis fortasse opinetur, sanctum hunc
 reliquos omnes in gratia, ac beatitudine antecelle-
 re, quia ex Scriptura nihil est, quod repugnet, neque
 in Patribus aliquid reperio. Et si quæ sunt genera-
 les locutiones, quibus Apostolos præferre videan-
 tur, intelligi possunt facere comparationem regula-
 riter cum alijs Sanctis, & non excludere speciale ali-
 quod priuilegium, & præsertim loqui de posteriori-
 bus Sanctis: non vero de ijs omnibus qui cum Chri-
 sto vixerunt, & ipsis Apostolis contemporanei fuerūt.
 Deinde ex vsu Ecclesiæ, & autoritate, nullum po-
 test sumi argumentum: alias concludendum esset,
 sanctum Iosephum esse inferiorē Laurentio: imò &
 Doctoribus, & omnibus Sanctis, quos Ecclesiæ maiori
 solennitate colit, quod falsum esset, & sine funda-
 mento. Quia Ecclesiæ non semper nititur maiori
 sancti-

Matth. 1.

D. Thom.
Ephes. 1.Rom. 8.
Glosa.Adamus.
Hieronym.

Chrysost.

Theophyl.
Theodoret.

Anselm.

Ambros.
Chrysostom.

Gloss.

D. Thom.
Ioan Bapti-
stæ eiusdem
Doctoris sancti
doctrina potest
consistere.

Anselm.

August.

Ambros.

Ioseph cum
Apostolis in
sanctitate
conferri non
est temera-
rium.

sanctitate, in modo colendi aliquem sanctum, alias esset. Laurentius existimandus sanctior multis Apostolis, considerat ergo alias rationes, & circumstantias, ministerium videlicet, quod in Ecclesia habuit, singularem aliquam utilitatem, vel Ecclesiae aedificationem maiorem, denique notitiam, & cognitionem, & alia huiusmodi. Adde etiam eos praesertim colere, qui ad nouum Testamentum pertinent. Itaque ex cultu Ecclesiae non potest efficax argumentum sumi. Aliunde vero coniectura, & rationes factae pie sunt, & non parum vrgentes, quapropter in hac pia existimatione nullum est periculum, nulla temeritas. Nihilominus tamen cordati, ac prudentis hominis esse existimo, nihil temere, aut nimium asseueranter affirmare, quia reuera ubi deest Scripturae autoritas, aut Ecclesiae traditio, nulla potest esse sufficiens certitudo, in re praesertim ex diuina electione, ac praedestinatione pendente, cuius consilia inscrutabilia sunt, & abditissima mysteria.

Multo autem minus censeo esse asserenda, vel credenda quaedam priuilegia, quae nonnulli huic Sancto tribuunt, vt fuisse sanctificatum in vtero matris, caruisse fomite, vt omni actuali peccato, vt videre licet in Gersono sermone quodam de Natiuitate Mariae, & Iacobo Christopholitano, exponente canticum Virginis. Haec enim, & similia, quae sunt praeter generales canones Scripturae, non sunt sine conuincente ratione, & magna autoritate Ecclesiae, vel sanctorum Patrum approbanda. Denique quae dona scientiae, aut sapientiae, aut quae gratia gratis datae huic Sancto donatae fuerint, incertum nobis est: illud solum ex Euangelio habemus, recepit interdum Angelicas illustrationes, & Propheticas reuelationes. De alijs vero solum dicere possumus, ea vt minimum accepisse, quae suo muneri conuenienter obeundo fuerunt opportuna, reliqua vero ignota nobis esse. Vnde in his donis, & gratiis facile credi potest superstium fuisse hanc sanctum non solum ab Apostolis, sed etiam ab alijs, quibus ad utilitatem Ecclesiae magis erat necessaria.

Illud vero aduertere non praetermittam, ex quadam satis recepta sententia, probabile fieri, sanctum hunc corpore, & animo glorioso cum Christo regnare, quia cum ante Christum mortuus fuerit, verisimile est fuisse vnum ex illis, qui tempore mortis, vel Resurrectionis Christi surrexerunt, quos multi sentiunt ad immortalem vitam animi, & corporis transisse, vt suo loco dicemus.

QVÆSTIO XXX.

De Beatae Mariae Virginis annuntiatio-
ne in quatuor articulos diuisa.

Einde considerandum est de annuntiatione B.
Mariae Virginis.

Et circa hoc quaeruntur quatuor.

Primo, vt rum conueniens fuerit ei annun-
tari, quod in ea generandum erat.

Secundo, per quem erat ei hoc annuntiandum.

Tertio, per quem modum ei annuntiari debebat.

Quarto, de ordine annuntiationis.

ARTICVLVS I.

Vtrum necessarium fuerit annuntiari Beatae Virgini,
quod in ea erat generandum.

Primum sic proceditur. Videtur, quod
non fuerit necessarium B. Virgini annun-
tari, quod in ea generandum erat. Annuntia-
tio enim ad hoc solum necessaria esse vide-
batur, vt Virginis consensus haberetur. Sed

A consensus eius non videtur necessarius fuisse: quia conceptus
Virginis praenuntiatus fuit prophetia praedestinationis, quae
sine nostro completur arbitrio, vt dicit quaedam glossa. Matt. 1.1. Gloss. ordin.
super Matt.
1. cap. super
illud, vt ad-
impleretur.

2. Praeterea, B. Virgo incarnationis fidem habebat, sine
qua nullus esse poterat in statu salutis: quia vt dicitur Ro-
man. 3. Iustitia Dei per fidem 1 su Christi in omnes. Sed de
eo, quod aliquis per certitudinem credit, non indiget ulterius
instrui. Ergo B. Virgini non fuit necessarium, vt ei incarnatio
filij Dei annuntiaretur.

3. Praeterea, sicut B. Virgo corporaliter Christum con-
cepit, ita & qualibet sancta anima concipit ipsum spiritua-
liter. Vnde apostolus dicit Galat. 3. Filioli mei quos iterum
parturio, donec formetur Christus in vobis. Sed illis, qui spi-
ritualiter debent Christum concipere, talis conceptio annun-
tiatur. Ergo nec Beata Virgini fuit annuntiandum, quod
esset in vtero conceptura filium Dei.

Sed contra est, quod habetur Luc. 1. quod Angelus dixit ei,
Ecce concipies in vtero, & paries filium.

Respondeo dicendum, quod congruum fuit Beatae Virgi-
ni annuntiari, quod esset Christum conceptura. Primo qui-
dem, vt seruaretur congruus ordo coniunctionis filij Dei ad
Virginem, vt scilicet prius mens eius de ipso instrueretur,
quam carne eum conciperet. Vnde Augustinus dicit in lib. de
virginitate, Beatior est Maria percipiendo fidem Christi,
quam concipiendo carnem Christi. Et postea subdit, Mater-
na propinquitas nihil Mariae profuisset, nisi felicius Chri-
stum corde, quam carne gestasset. Secundo, vt posset esse cer-
tior testis huius sacramenti, quando super hoc diuinitus erat
instructa. Tertio, vt voluntaria sui obsequij munera Deo of-
ferret, ad quod se promptam obtulit dicens, Ecce ancilla Do-
mini. Quarto, vt ostenderetur esse quoddam spirituale ma-
trimonium inter filium Dei, & humanam naturam, & ideo
per annuntiationem expectabatur consensus Virginis, loco to-
tius humanae naturae.

Ad primum ergo dicendum, quod prophetia praedestina-
tionis completur sine nostro arbitrio causante: non tamen sine
nostro arbitrio consentiente.

Ad secundum dicendum, quod B. Virgo expressam fidem
habebat incarnationis futurae: sed cum esset humilis, non tam
alta de se sapiebat: & ideo super hoc erat instruenda.

Ad tertium dicendum, quod spirituales conceptionem
Christi, quae est per fidem, praecedit annuntiatio, quae est ex
auditu: vt dicitur Roman. 10. Nec tamen propter hoc aliquis
pro certo scit se gratiam habere, sed scit veram fidem esse,
quam accepit.

COMMENTARIVS.

Licet Diuus Thomas de necessitate interroget,
respondet tamen fuisse conueniens, seu con-
gruum quia sine vilo dubio non fuit haec annuntiatio
simpliciter necessaria. Potuisset enim Deus sacramen-
tum conceptionis Christi in Virgine perficere nul-
la reuelatione praemissa, eiusque consentu non ex-
pectato, curenim hoc repugnat? Multo tamen con-
uenientius fuit, eam prius admoneri. Quod qua-
tuor optimis rationibus probat D. Thom. Primam
attigit Leo Papa, sermo. 1. de Natiuitate dicens. Virgo re-
gia Davidica stirps eligitur, quae sacro grauidanda fetu,
diuinam, humanamque prolem prius conciperet mente
quam corpore. Nam licet B. Virgo expressam, ac di-
stinctam fidem de mysterio incarnationis habuif-
set, non tamen cognouerat in ipsa, per ipsam, & cum
ipsa fuisse perficiendum, donec per Angelum in-
structa esset, vt supra diximus, & docuit Ambrosius,
libro 2. in Luc. cap. de interrogatione Mariae, & Au-
gustinus lib. de Sancta virginitate. cap. 4. Et colligitur ex
colloquio inter Mariam, & Angelum, praesertim
ex Mariae interrogatione, & ex verbo illo Elisa-
beth,

Annuntia-
tio de Chri-
sti concep-
tione cur vir-
gini facta.
Leo Papa.

Ambros.
August.

Responso.

Gerson.
Iacob Chri-
stopol.

Notabile.

164.
1. dist. 3. q. 3.
art. 1. q. 1. &
dist. 30. ar. 4.